

TÜRKİYE – NİJER TİCARET, EKONOMİK VE TEKNİK İŞBİRLİĞİ
KARMA EKONOMİK KOMİSYONU I. DÖNEM TOPLANTI TUTANAĞI
(Ankara, 5 - 6 Kasım 2014)

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti arasında 8 Ocak 2013 tarihinde imzalanan “Ekonomik, Ticari ve Teknik İşbirliği Anlaşması”nın 7. Maddesi uyarınca kurulmuş olan Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Karma Ekonomik Komisyonu’nun (bundan sonra Karma Ekonomik Komisyon olarak anılacaktır) birinci oturumu 5-6 Kasım 2014 tarihlerinde, Ankara’da gerçekleştirilmiştir.

Türk Heyetine Kalkınma Bakanı Sayın Cevdet YILMAZ, Nijer Heyetine ise Devlet Bakanı ve Planlama, Toprak İdaresi ve Toplumsal Kalkınma Bakanı Sayın Amadou Boubacar CISSE başkanlık etmiştir.

Her iki heyet listeleri İşbu Toplantı Tutanağı’nın I. ve II. Ek’lerinde yer almaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti’ne ziyareti sırasında, Nijer Devlet Bakanı ve Planlama, Toprak İdaresi ve Toplumsal Kalkınma Bakanı Sayın Amadou Boubacar CISSE, Başbakan Yardımcısı Sayın Ali Babacan ile ikili temaslarda bulunmuştur.

Müzakereler, iki ülke arasındaki yakın işbirliği ve dostane ilişkileri yansıtan samimi bir ortamda gerçekleştirilmiştir.

Taraflar, iki ülke arasındaki dostluk ilişkileri ile mevcut ekonomik ve ticari işbirliğinin daha da geliştirilmesine yönelik isteklerini yineleyerek aşağıda yer alan hususlarda mutabık kalmıştır:

I- HUKUKİ ÇERÇEVE

Taraflar, yasal altyapının tamamlanmasının iki ülke arasındaki ticaret ve yatırım ilişkilerinin geliştirilmesindeki önemini göz önünde bulundurarak, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması ile Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşmasının müzakerelerine başlanması hususunda anlaşmıştır.

Türk Tarafı, 2 Mayıs 2013 tarihinde Nijer Tarafına sunmuş olduğu Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması taslak metnini yeniden tevdi etmiş ve 2015 yılında anılan Anlaşma’nın müzakerelerine başlanması ve müzakerelerin sonuçlandırılması yönündeki arzusunu yinelemiştir.

Türk Tarafı, 2013 yılı Mayıs ayında Nijer Tarafına iletlediği ifte Vergilendirmenin nlenmesi Anlaşması taslak metnine ilişkin Nijer Tarafının görüşlerini beklediğini ifade etmiştir. Türk Tarafı, söz konusu Anlaşma'yı diplomatik yollarla Karma Ekonomik Komisyon müzakereleri sırasında yeniden tevdi edeceğini ifade etmiştir.

II- TİCARET ve YATIRIM İŞBİRLİĞİ

Taraflar, iki ülke arasında ticaret ve yatırım ilişkilerinin geliştirilmesinin önemine vurgu yaparak ve toplam ticaret hacminin gerçek potansiyeline kıyasla oldukça düşük olduğu gerçeğini teyit ederek, ikili ticaret ve yatırımları artırmak amacıyla aşağıda belirtilen alanlarda işbirliğini geliştirmeyi kararlaştırmıştır.

i. İkili Ticaretin Geliştirilmesi

Taraflar, ikili ticari ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla aşağıdaki faaliyetlerde işbirliğini yapma isteklerini belirtmiştir:

- Karşılıklı ticaret heyetleri düzenlenmesi,
- Ticari bilgi değişimi yapılması, iki ülkede düzenlenen ticaret fuarlarına katılımın teşvik edilmesi,
- İki ülkede düzenlenen fuarların takvimi konusunda bilgi değişimi yapılması.

İkili ticari ilişkilerin geliştirilmesi için iş çevreleri arasında doğrudan temasların düzenli olarak gerçekleştirilmesinin önemini vurgulayarak, Taraflar Dış İlişkiler Ekonomik Kurulu (DEİK) ile Nijer Ticaret, Sanayi, El Sanatları Odası (CCIAN) arasında Türkiye-Nijer İş Konseyi'nin kurulma sürecinin en kısa sürede tamamlanmasına yönelik isteklerini ifade etmiştir.

ii. Karşılıklı Yatırımlar

Taraflar, Türk ve Nijer firmalarını her iki ülkede yapacakları doğrudan yatırımlar ve ortak girişimler konusunda desteklemek üzere anlaşmış ve her iki ülkenin kamu ve özel sektörlerini Türkiye ve Nijer'deki yatırım fırsatları hakkında bilgilendirmek üzere teknik ziyaretler ve yatırım heyetleri gibi çeşitli faaliyetler düzenlenmesi konusundaki isteklerini ifade etmiştir.

Nijer Tarafı, Türk girişimcilerin Nijer'deki yatırımlarında, ülke dışına gelir ve döviz şeklindeki diğer para transferlerini kolaylaştırma hususunda desteğini beyan etmiştir.

Türk Tarafı, yatırım ortamının iyileştirilmesi alanındaki faaliyetlerinden edindikleri tecrübeleri tecrübe paylaşım programı ile Nijer Tarafına aktarabilecekleri yönündeki niyetini ifade etmiştir.

iii. Ticari ve Ekonomik Ortaklık Anlaşması

Türk Tarafı, Nijer ile Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşması (TEOA) müzakerelerine başlama niyetini ifade etmiştir. Ayrıca, Türk Tarafı, Nijer ile asimetrik yaklaşıma dayalı bir TEOA'nın taraflar arasında Nijer'in hassas ürünlerini göz önünde bulundurarak bir anlaşma yapılmasını

tarafında anlaşmada, Nijer'in hassas ürünlerini göz önünde bulundurarak bir serbest ticaret alanını kademeli olarak oluşturacağını ve Nijer'in ihraç ürünlerinin Türk pazarına tercihli erişimini sağlayacağını vurgulamıştır.

Diğer taraftan, Nijer Tarafı, Türkiye'nin bu talebini olumlu karşılamış ve Türkiye ile TEOA müzakerelerine başlama isteğini ifade etmiştir.

✓

8

III- BİLİM, SİNAİ VE TEKNOLOJİK İŞBİRLİĞİ

Taraflar iki ülke arasında özellikle bilim ve teknoloji alanlarındaki işbirliğini geliştirmek için anlaşmıştır. Bu doğrultuda, Taraflar, iki ülkenin araştırma kuruluşları, üniversiteleri, araştırma enstitüleri ve bilim adamları arasındaki bilimsel ve teknolojik işbirliğini her bir ülkenin yürürlükteki mevzuatlarına uygun olarak teşvik etmek ve desteklemek hususunda mutabık kalmıştır.

i. Teknik İşbirliği ve Kapasite Geliştirme

Taraflar, kamu ve özel sektörde kapasite geliştirmenin önemini vurgulayarak, KOBİ'leri geliştirmek ve bu alanda karşılıklı işbirliğini artırmak için Türkiye Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ile Nijer'in muadil kuruluşu arasında bir işbirliği protokolü imzalanması yönünde çalışmalarına başlanması hususunda mutabık kalmıştır. Taraflar, ayrıca, aşağıda belirtilen hususlarda işbirliği yapmak konusunda anlaşmıştır:

- Karşılıklı eğitim programlarının düzenlenmesi,
- Ticari nitelikli fuarlar ve sergiler hakkında karşılıklı bilgi alışverişi sağlanması,
- Karşılıklı iş gezileri organize edilmesi,
- Her iki ülkenin üyesi oldukları uluslararası örgütlerde işbirliği yapılması ve uluslararası fonlardan azami düzeyde yararlanılması için ortak projeler hazırlanması.

Türk Tarafı, Türkiye'deki organize sanayi bölgeleri ve sanayi sitesi uygulamaları ile araştırma ve geliştirme, verimlilik ve temiz üretimi destekleme programlarındaki çalışmalar kapsamında edinilen tecrübelerin aktarılabilirliğini ve bilgi değişimi yapılabilirliğini ifade etmiştir.

ii. Standardizasyon ve Metroloji

Taraflar, standardizasyon, uygunluk değerlendirme, metroloji ve kalibrasyon alanlarında işbirliğini geliştirme hususunda mutabık kalmıştır.

Taraflar, Türk Standartları Enstitüsü (TSE) ile Nijer Standart Uygunluk Değerlendirme Ajansı (AVCN) arasında kurumsal işbirliğinin tesisi yönünde çalışmalarına başlanması için mutabık kalmıştır. Türk Tarafı, bu kapsamda Nijer Tarafına taslak bir metin tevdi edecektir.

Türk Tarafı, TSE'nin Nijer'de ihracatta zorunlu sevk öncesi inceleme uygulamasını gerektiren alanlarda yapılacak uygunluk değerlendirme sürecine dâhil edilmesine yönelik talebini bildirmiştir.

Nijer Tarafı aşağıda yer alan projeler çerçevesinde işbirliği yapma arzusunu ifade etmiştir:

- Metroloji ve standardizasyon alanında kapasite geliştirme projesi.
- Kayıt dışı işletmelerin yeniden yapılandırılması ve dönüştürülmesi projesi.

Nijer Tarafı, Türk Tarafına Karma Ekonomik Komisyon teknik müzakereleri esnasında yukarıda mezkr projeleri tevdi etmiştir.

Taraflar, İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü (SMIIC) 'nün uluslararası alanda görünürliğini arttırmak amacıyla, İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) üyesi ülkelerin SMIIC'e üyeliklerini teşvik etmek için gerekli girişimlerde bulunulmasının önemini vurgulamıştır.

Türk Tarafı Nijer'i İİT/SMIIC helal standartlarını ulusal standartlar olarak kabul etmeye davet etmiştir.

Türk Tarafı, TÜBİTAK Ulusal Metroloji Enstitüsü ile Nijer Standardizasyon, Kalite Teşviki ve Metroloji Genel Müdürlüğü (DNPQM) arasında metroloji, kalibrasyon, ölçme sistemleri ve kalite kontrol alanlarında aşağıdaki konularda işbirliği yapmak konusundaki niyetini ifade etmiştir:

- İlgili kurumlar arasında ikili işbirliği,
- Uzman değişimi,
- Metroloji cihazlarının geliştirilmesi,
- Ortak araştırma projeleri,
- Ortak toplantılar ve konferansların düzenlenmesi,
- İzlenebilirlik sağlanması.

IV- MÜTEAHHİTLİK VE TEKNİK MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİ

Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı ile Nijer Ekonomik Planlama, Toprak Yönetimi ve Kırsal Kalkınma Bakanlığı arasında İstanbulewa Yolu Projesine ilişkin Mutabakat Zaptı'nın 11 Mart 2014 tarihinde imzalanmasından duydukları memnuniyeti ifade etmiştir. Taraflar, müzakerelerin en kısa sürede başlaması yönündeki isteklerini ifade etmiştir.

Taraflar, Nijer Devlet Başkanı'nın Mart 2014'te Türkiye'ye gerçekleştirdiği ziyaret sırasında iki Cumhurbaşkanı arasında varılan mutabakata atıfla, Nijer'deki Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Planı kapsamındaki her türlü alt ve üst yapı müteahhitlik ve teknik müşavirlik projelerine Türk firmalarının katılımını teşvik ve destek için işbirliği yapma kararlılığını teyit etmiştir. Bu çerçevede, Nijer Tarafı her türlü altyapı ve üstyapı projesi hakkında Türk Tarafına düzenli ve zamanlıca bilgi verilmesi yönünde gerekli düzenlemeleri yapmayı ve Niamey Büyükelçiliği aracılığıyla Türk Tarafını bilgilendirmeyi taahhüt etmiştir.

Taraflar, Kandadji Barajı yapımı projesi ön yeterlilik sürecine Türk firmalarının da başvurmuş olmasından duydukları memnuniyeti belirtmiştir. Türk Tarafı, projenin yapım ihalesine Türk firmalarının yer alması temennisini ifade etmiştir.

Nijer Tarafı Türk firmalarını Kao'da yeni çimento fabrikası inşa projesinde ve gazdan elektrik üretim projesinde yer almaya davet etmiştir. Türk Tarafı bu daveti memnuniyetle karşılamış ve

uretimi projesinde yer almaya davet edilmiştir. Türk Tarafı bu daveti memnuniyetle karşılamış ve Nijer Tarafından gerekli bilgilerin verilmesinin ardından Türk firmalarını bilgilendirmeyi taahhüt etmiştir.

V- ORMANCILIK VE SU

Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti arasında “Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşması”, “Su Alanında İşbirliği Anlaşması” ve “İçme Suyu Temini ve Sanitasyonu Alanlarında İşbirliği Protokolü”nün 8 Ocak 2013 tarihinde Niamey’de imzalanmasına ilişkin duydukları memnuniyeti ifade etmiştir.

Taraflar, 2014 yılından önce açılan 219 kuyuya ilaveten, sanitasyonla ilgili okullara 20 adet ve camilere 25 adet olmak üzere toplam 45 adet su kuyusu daha açılmış olmasından ve 2013 yılında Türk-Nijer Dostluk Parkı'nın kurulmasından duyulan memnuniyeti dile getirmiştir. Türk Tarafı köy ve kırsal alanlardaki su işleri, sanitasyon, çölleşmeyle mücadeleyle ilişkin projelerin oluşturulması ile bu alanlarda bilimsel ve teknik işbirliği yapma yönünde desteğe hazır olduğunu dile getirmiştir. Nijer Tarafı bu alanlardaki projeleri Türk Tarafına tevdi edecektir.

Türk Tarafı Türkiye tarafından finanse edilen bazı projelerin gerçekleştirilmesinde karşılaştığı zorlukları Nijer Tarafının dikkatine sunmuştur:

- Camilerin çevresinde abdest alma yerlerinin düzenlenmesi ile çeşme inşaatı için ücretsiz yer tahsis edilmemesi,
- Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA)'ndan fiziksel kimyasal su analizleri ve incelemeler karşılığında ücret alınması,
- Nijer'e giriş vizesi alınması.

Nijer Tarafı bu hususları not etmiş ve bunlara uygun çözümler getireceğini taahhüt etmiştir.

VI- ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK

Türk Tarafı aşağıda belirtilen konularda işbirliği yapmayı önermiştir:

- Çevre kirliliğinin önlenmesi ve tehlikeli özelliklerin minimize edilmesi ile ilgili teknoloji transferi ve atık yönetimi alanlarında bilgi ve deneyimin paylaşılması,
- Binalarda enerji verimliliğinde bilgi ve deneyimin paylaşılması,
- Şehir planlama alanında bilgi ve deneyim paylaşımı,
- Yapı malzemeleri alanında:
  - i. Araştırma ve Geliştirme ve kurumsal projeler konusunda işbirliğinin geliştirilmesi,
  - ii. Laboratuvar teknikleri konusunda ortak çalışma grubu oluşturularak eğitim ve uygulama projelerine ilişkin çalışma yapılması,
  - iii, Piyasa Gözetimi ve Denetimiyle ilgili mevzuat ve teknik gelişmeler konusunda yeni projeler geliştirilmesi.

VII- TARIM, HAYVANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ

Türk Tarafı, Nijer'in tarımsal kalkınmasına ve 3N Girişimi (Nijerliler Nijerlileri Besler) Programına desteğini yinelemiştir.

Taraflar aşağıda belirtilen konularda işbirliği yapmayı kararlaştırmıştır:

- Hayvan hastalıkları ile m¼cadele, bu hastalıklarla m¼cadele stratejilerinin geliştirilmesi, teşhis programlarının tartışılması, referans enstit¼leri arasında karşılıklı uzman değişimi ve bilgi paylaşımı,
- Arazi ve tohum ıslahı ve sularda tarımsal kaynaklı kirliliğin ¼nlenmesi hususunda işbirliği,
- Bitkisel ve hayvansal kaynaklı gıda g¼venirliđi alanında bilgi ve tecr¼be paylaşımı,
- Tarımsal pazarlama alanında; teknik bilgi ve uzman değişimi, karşılıklı pazarlama araştırmalarının teşviki, tarım sergi ve fuarlarına katılım sağlanması,

- Bitkisel ve hayvansal üretimin artırılmasına yönelik; ortak projelerin geliştirilmesi, ekipman desteği verilmesi, eğitim düzenlenmesi,
  - Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi (UTAEM) ile Nijer Ulusal Tarımbilimsel Araştırma Enstitüsü (INRAN) arasında teknik eğitim işbirliği, modern sulama teknikleri ve arazi ıslahı konularında bilgi ve tecrübe paylaşımı,
  - Tatlı su balığı yetiştiriciliği ve ekosistem konularında eğitim verilmesi,
  - Bitki ve hayvan sağlığı araştırmaları konularında işbirliği yapılması.
- Nijer Tarafı, farklı alanlardaki bu projeleri Türk tarafına tevdi edecektir.

Türk Tarafı, ayrıca iki ülke arasında tarım alanında ilişkilerin güçlendirilmesi amacıyla 2014 yılı Eylül ayında Tarım Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı taslak metnini tevdi ettiğini belirtmiş ve anılan Zaptın ivedilikle Türkiye’de imzalanması hususundaki arzusunun ifade etmiştir.

VIII- ENERJİ VE MADENCİLİK

Taraflar, Türk Tarafının Nijer Tarafına ilettiği “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti arasında Enerji ve Hidrokarbonlar Alanlarında İşbirliğine Dair Uygulama Anlaşması” ile “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti arasında Maden Alanlarında İşbirliğine Dair Uygulama Anlaşması”nın en kısa süre içerisinde imzalanabilmesi için gerekli gayreti göstermeye mutabık kalmıştır.

Türk Tarafı, devlete ait bir şirket olan, Turkish Petroleum International Company Limited (TPIC)’in, petrol ve petrol ürünleri ticareti konusunda her türlü işbirliği ve ortaklığa açık olduğunu belirtmiştir.

Türk tarafı, Nijer Devlet Başkanı Sayın Issoufou Mahamadou’nun Mart 2014’te Türkiye’ye gerçekleştirdiği ziyaret sırasında imzalanan Ortak Deklarasyonunda vurgulandığı üzere, Nijer’deki maden ve petrol ruhsatlarının Türk firmalarınca edinilmesinin kolaylaştırılması yönündeki mutabakata atıf yaparak, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO)’nın, Nijer’deki hidrokarbon arama-geliştirme-üretim sektöründeki projelerini değerlendirebileceğini dile getirmiştir.

Taraflar, Maden Tetkik Arama (MTA) Genel Müdürlüğü ile Nijer’in muadil kuruluşları arasında işbirliği çerçevesinde, endüstriyel hammaddeler, enerji hammaddeleri ve metalik maden potansiyellerinin araştırılması, maden arama teknolojilerine yönelik ortak projeler oluşturulması ve eğitim programları yoluyla bilgi değişimi gerçekleştirilmesi hususlarında mutabık kalmıştır.

Taraflar ayrıca, madencilik alanında analiz ve kontrol laboratuvarının tesisi ve ekipman temini konularında bilgi ve tecrübe paylaşımı ile jeolojik haritalama faaliyetlerinin ortaya konulmasına

ilişkin eğitim programlarının düzenlenmesini kararlaştırmıştır.

Türk Tarafı, hidroelektrik santral ve trafo merkezlerinin kurulması ile mevcut olanların rehabilite edilmesi ve ayrıca rüzgar, güneş, su kaynakları gibi yenilenebilir enerji kaynaklarına dayanan enerji üretim sistemleri konularında işbirliği yapılabileceklerini belirtilmiştir.

Nijer Tarafı, Türk Tarafını Say ve Kollo'daki demir yataklarının geliştirilmesi ve işletilmesinde yer almaya davet etmiştir.

Nijer Tarafı, Türk Tarafına Ekim 2014'te iki adet altın arama ruhsatının iki Türk şirketine verildiğini bildirmiştir. Diğer taraftan başka bir Türk şirketi Samira'daki altın madeninin devralma müzakerelerine devam etmektedir.

Nijer Tarafı, Türk Tarafını ayrıca yılda 1000 köye elektrik sağlanması programına katılmaya davet etmiştir.

Türk Tarafı bu bilgileri memnuniyetle karşılamış ve bu projelerle ilgili teknik dokümanların alınmasını müteakip yetkin Türk firmalarını bilgilendireceğini belirtmiştir.

IX- SAĞLIK

Taraflar, 08 Ocak 2013 tarihinde, Niamey'de imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşma'nın 2014 Ocak ayında yürürlüğe girmesinden duydukları memnuniyeti belirtmişlerdir.

Taraflar, bu Anlaşma'nın uygulanması çerçevesinde, Türk Hükümeti tarafından her yıl Nijer hastanelerinin müdehale kapasitesini aşan 50 hastanın, Türk hastanelerinde tedavi masraflarının karşılanması konusunda duydukları memnuniyeti dile getirmiştir.

Taraflar, Türkiye'deki Sivil Toplum Kuruluşu İHH, İslam Kalkınma Bankası ve Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA) desteğiyle inşa edilen Lamordé Ulusal Hastanesi Göz Merkezi'nin 2014 Eylül ayında resmi açılışından duydukları memnuniyeti ifade etmiştir.

Türk Tarafı, Nijer Tarafına hasta tedavisi ile ilgili iletişim noktalarını iletmiş ve Nijer tarafını en kısa sürede aynısını yapmaya davet etmiştir.

Türk Tarafı aşağıda belirtilen konularda Nijer Tarafına destek verebileceğini ifade etmiştir:

- Acil durum ve afetlerde sağlık hizmetlerine ilişkin bilgi ve deneyim paylaşımı, acil ilk yardım eğitim programı düzenlenmesi,
- Sağlık bilgi sistemleri, e-sağlık ve sağlık sisteminin elektronik ortama aktarılması konularında bilgi ve tecrübe değişimi ve karşılıklı işbirliği.

X- EĞİTİM VE FORMASYON

Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti tarafından verilen burs sayısının artmış olmasından duyulan memnuniyeti ifade etmiştir.

Nijer Tarafı, Türk Tarafından Türkiye Cumhuriyetince burs verme süreci ile mevcut Nijerli burslu öğrencilerin sayısına ilişkin bilgi talep etmiştir. Nijer tarafı işbirliği çerçevesinde Türk tarafına kendi burs tahsisi süreci hakkında bilgi vermeyi taahhüt etmiştir. Türk tarafı bu talebi ilgili kurumlara iletceğini bildirmiştir.

Taraflar, eğitim ve formasyon alanında bir işbirliği anlaşması üzerinde müzakerede bulunmayı kararlaştırmışlardır.

Nijer Tarafı, Nijer Devlet Başkanı'nın Mart 2014'te Türkiye'ye gerçekleştirdiği ziyaret sırasında iki Cumhurbaşkanı arasında varılan mutabakata atıfla, Niamey'deki Türk Büyükelçiliği arsasının yanındaki iki araziye modern bir okulun ile caminin inşa edilmesi yönündeki Türk Tarafının

önerisini memnuniyetle karşılamış ve bu girişimde ilgili tarafların mutabakatını sağlamak üzere gerekli adımları atma taahhüdünde bulunmuştur. Diğer taraftan Nijer Tarafı, Türk Tarafının Niamey şehrindeki 32 baraka sınıfın modern şekilde yapılması taahhüdünü hatırlatmıştır.

Taraflar iki ülke yükseköğretim kurumları arasında akademisyen, araştırmacı ve öğrenci hareketliliğine imkan verecek karşılıklı işbirliğini hedefleyen bir mutabakat zaptı imzalaması hususunda mutabık kalmıştır.

Nijer Tarafı bu alanda işbirliğinin laboratuvarlara ve araştırma merkezlerine erişimini, öğretmenlerin formasyonunu ve eğitime uygulanan bilgi ve iletişimde kullanılan yeni teknoloji transferini kolaylaştıracak şekilde genişletmeyi önermiştir.

Nijer Tarafı bu alanlardaki projelerini Türk Tarafına tevdi edecektir.

XI- KÜLTÜR VE TURİZM

Taraflar, Kültürel İşbirliği Anlaşması'nın İşbu Karma Ekonomik Komisyon Toplantısı esnasında imzalanmasından duydukları memnuniyeti ifade etmiştir.

Taraflar, Agadez Bölgesinde bulunan, iki ülkenin ortak tarihi mirasını teşkil eden Osmanlı kale ve surlarının restorasyonu yönünde mutabık kalmıştır.

Taraflar, bu projenin gerçekleştirilmesi için müzakerelere başlama yönünde anlaşmıştır.

Taraflar aşağıda belirtilen konularda işbirliği yapmayı kararlaştırmışlardır:

- Mesleki turizm ve otelcilik eğitimi konularında uzman kişilerin deneyim paylaşımı,
- Hizmet kalitesinin artırılması amacıyla konaklama ve yeme-içme işletmelerinde çalışan personele yönelik yaygın mesleki turizm ve otelcilik eğitimi programlarının düzenlenmesi konularında işbirliği yapılması,
- Kültür ve turizm verilerinin paylaşımı,
- Tur operatörleri, gazeteciler ve kanaat önderleri için karşılıklı tanıtım gezileri ile turizm sektörüne yönelik çalıştaylar düzenlenmesi imkânlarını araştırılması.

XII- ULAŞTIRMA ve HABERCİLİK

Taraflar, 31 Mayıs 2012 tarihinde İzmir'de imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti arasında "Hava Ulaştırma Anlaşması"na ilişkin duydukları memnuniyeti

ifade etmiştir.

Taraflar, 2012 Aralık ayında haftada üç gün olarak başlayan Türk Hava Yolları (THY) seferlerinin, Nisan 2014'den itibaren 5 güne çıkmasından duydukları memnuniyeti belirtmiştir.

Türk Tarafı, demiryolu çeken ve çekilen araçların bakım-onarımı, teknik işbirliği, eğitim ve danışmanlık hizmeti ve tecrübe paylaşımı konularında işbirliği yapılabileceğini belirtmiştir.

Taraflar haberleşme alanında işbirliği yapma konusunda mutabık olduğunu belirtmiştir.

XIII- TEKNİK İŞBİRLİĞİ VE KAPASİTE GELİŞTİRME

Taraflar, kamu ve özel sektörde kapasite geliştirmenin önemini vurgulayarak, bu alanda insan kaynakları yönetimi, mesleki ve teknik eğitim, bilgi ve tecrübe paylaşımı, uzman değişimi, ortak proje, konferans ve toplantılar düzenleyerek işbirliğinin daha da geliştirilmesine karar vermiştir.

Taraflar iki ülke arasında planlama ve kalkınma konularında işbirliği imkanlarını araştırma hususunda mutabık kalmıştır.

Taraflar, ülkeler arasında sürdürülebilir proje, program ve faaliyetlerin geliştirilmesi alanlarında ve özellikle sınai kalkınma, tarım ve hayvancılık, temiz içme suyuna ulaşım, çevre ve ormancılık, anne ve çocuk sağlığı, teknik ve mesleki eğitim ve kapasite artırımı alanlarında işbirliğinin geliştirilmesini teşvik etmeyi kararlaştırmıştır.

Taraflar, kalkınma proje ve programlarının gerçekleştirilmesinin düzenli takibi için iki ülke makamları arasında bir mekanizma oluşturulması yönünde çalışmalara başlanması niyetlerini beyan etmiştir.

9

8

* * *

Taraflar, Türkiye- Nijer Ticari, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Karma Ekonomik Komisyon 2. Dönem Toplantısının, Niamey'de diplomatik yollarla kararlaştırılacak bir tarihte gerçekleştirilmesi konusunda mutabık kalmıştır.

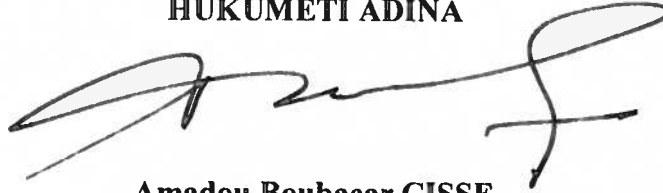
6 Kasım 2014 tarihinde Ankara'da Türkçe ve Fransızca dillerinde iki asıl nüsha olarak ve bütün metinler eşit derecede geçerli olmak üzere düzenlenmiş ve imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Cevdet YILMAZ
Kalkınma Bakanı

NIJER CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Amadou Boubacar CISSE
Nijer Devlet Bakanı ve Planlama, Toprak
İdaresi ve Toplumsal Kalkınma Bakanı

**TÜRKİYE-NİJER 1. DÖNEM KARMA EKONOMİK
KOMİSYONU
HAZIRLIK TOPLANTISI KATILIMCI LİSTESİ**

Adı Soyadı	Kurumu/Birimi
M. Cevdet YILMAZ	Kalkınma Bakanlığı Karma Ekonomik Komisyon Eşbaşkanı
Fuat KASIMCAN	Ekonomi Bakanlığı Anlaşmalar Genel Müdürlüğü
Zeynep KALELİ CRUZNEVAS	Dışişleri Bakanlığı Batı Afrika Genel Müdür Yardımcılığı
Ergüç ÜLKER	Ekonomi Bakanlığı Anlaşmalar Genel Müdürlüğü
Abdullah SERT	Sağlık Bakanlığı Dış İlişkiler ve AB Genel Müdürlüğü
Dr. Hürriyet BÜLBÜL	Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarım Araştırmaları Genel Müdürlüğü
Murat KOCABAŞ	Ekonomi Bakanlığı Anlaşmalar Genel Müdürlüğü
Meral Akbilek KORAY	Dışişleri Bakanlığı Batı Afrika Genel Müdür Yardımcılığı
Tarhan SEZGİN	Ekonomi Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü
Olca ÖZARA	Ekonomi Bakanlığı AB Genel Müdürlüğü
Ali VARIŞLI	Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama Genel Müdürlüğü
Zeynep Ceren Ak	Ekonomi Bakanlığı Anlaşmalar Genel Müdürlüğü
Özgecan ŞAHİN	Ekonomi Bakanlığı Anlaşmalar Genel Müdürlüğü
Eyyup YILDIRIM	Ekonomi Bakanlığı Anlaşmalar Genel Müdürlüğü
Çağrı KÖKSAL	Ekonomi Bakanlığı Anlaşmalar Genel Müdürlüğü

Gonca KOKSAL	Ekonomi Bakanlığı Anlaşmalar Genel M¼d¼rl¼đ¼
Ayben ÇEVİK	Ekonomi Bakanlığı SBYHYGM
Nuh ÜSTÜN	Ekonomi Bakanlığı AB Genel M¼d¼rl¼đ¼
Tayfun DOĞAN	K¼lt¼r ve Turizm Bakanlığı Dış İlişkiler
Emre POYRAZ	Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Dış İlişkiler ve AB Genel M¼d¼rl¼đ¼

13

**TÜRKİYE-NİJER 1. DÖNEM KARMA EKONOMİK
KOMİSYONU
HAZIRLIK TOPLANTISI KATILIMCI LİSTESİ**

Ceren Gökmen EKİN	Gelir İdaresi Başkanlığı Çifte Vergilemeyi Önleme Anl.
Mustafa AKSOY	Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Enerji Dairesi Başkanlığı
Erhan KARAKUŞ	Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Jeoloji Etütleri Dairesi Başkanlığı
Gökçe GÜRTEKİN	Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü M.A.T. Dairesi Başkanlığı
Enis YILDIRIM	Kalkınma Bakanlığı Dış Ekonomik İlişkiler Genel Müdürlüğü
Esmâ ÇELİK	Sağlık Bakanlığı Dış İlişkiler ve AB Genel Müdürlüğü
Beril GÜLŞEN	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Dış İlişkiler ve AB Genel Müdürlüğü
Özlem YAVUZ	Orman ve Su İşleri Bakanlığı Çölleşme ve erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü
Seda GEDİK	TOBB Uluslararası İlişkiler Müdürlüğü Uzman Yardımcısı
Yasin KASAY	Hazine Müsteşarlığı Dış Ekonomik İlişkiler Genel Müdürlüğü
Beste GÜLÇÜR	Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
Turan KURT	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yapı Malzemeleri
Ümmühan YOKUŞ	Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
Serpil KÖYLÜ DALGIN	DSİ Genel Müdürlüğü Dış İlişkiler Müşaviri
Dr. Mine KEREK	Orman ve Su İşleri Bakanlığı AB ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı -Mühendis

↙

15

**NİJER-TÜRKİYE 1. DÖNEM KARMA EKONOMİK KOMİSYONU
HAZIRLIK TOPLANTISI KATILIMCI LİSTESİ**

Adı Soyadı	Kurumu/Birimi
S. E. Amadou Boubacar CISSE	Nijer Planlama, Toprak İdaresi ve Toplumsal Kalkınma Bakanı
Ibrahim Lamido KANTA	Su ve Sanitasyon Bakanlığı Genel Sekreter Yardımcısı
Ali Bedi OUMAROU	Enerji ve Petrol Bakanlığı Genel Sekreter Yardımcısı
Tchiroma Boukar Ary Mai TANIMOUNE	Dışişleri Bakanlığı İkili İlişkiler Genel Müdürü
Yakoubou Mahaman SANI	Planlama Bakanı Yatırımlar Genel Müdürü
Bakary Yaou SANGARE	Dışişleri Bakanlığı, Avrupa-Amerika-Okyanusya Müdürü
Dr. Danguioua ADAMA	3N Girişimi Yüksek Komiserliği Programlama ve Geleceğe Dönük Çalışmalar Müdürü
Moussa ABDOUL MOUMOUNI	Yükseköğretim, Araştırma ve Inovasyon Bakanlığı Araştırma ve Programlama Müdürü
Hassoumi SALIFOU	Mesleki ve Teknik Eğitim Müdürü
Moumouni ADO	Kamu Yönetimi ve İdari Reform Bakanlığı Teknik Danışmanı
Lawan ABDOU	İlköğretim ve Ulusal Diller ve Sivil Eğitim Bakanlığı Araştırma ve Programlama Müdürü
Adamou OUSMANE	Küçük Ölçekli Taşocakları Madenciliği Müdürü
Seini DJIBO	Hayvancılık Bakanlığı Araştırma ve Programlama Müdürü
Manu MASSAMA	Teçhizat Bakanlığı Özel Kalem Müdürü
Ousseini HALIDOU	Tarım Bakanlığı Araştırma ve Programlama Şube Müdürü
Garba ISSAKA	Enerji ve Petrol Bakanlığı Şube Müdürü,
Paraiso Souleymane MOUSSA	Dışişleri Bakanlığı Çok taraflı Hukuki İşler Şube Müdürü

Madougou Zeinabou Abdoulaye MAIGA	Dışışleri Bakanlığı Avrupa 3 Şube M¼d¼r¼
Hamidou Habiba SAKO	Planlama Bakanlığı Şube M¼d¼r¼
Ali Mariama DABO	Gençlik ve Spor Bakanlığı Teknik İşbirliği Şube M¼d¼r¼
Mamadou ADAMOU	Ulaştırma Bakanlığı Araştırma ve Programlama M¼d¼r¼
El Hamet Mai OUSMANE	Jeolojik ve Maden Araştırmaları Merkezi Başkanı
Mme Sadou AİSSATA	Nijer Ticaret Odası Başkanı Danışmanı
Moussa JOURFAYE	Nijer'in Ankara B¼y¼kelçiliđi Birinci Katip

15

**PROCES-VERBAL DE LA PREMIERE SESSION DE LA COMMISSION
ECONOMIQUE MIXTE DE COMMERCE, DE COOPERATION ECONOMIQUE ET
TECHNIQUE TURCO- NIGERIENNE
(Ankara, 5-6 Novembre 2014)**

La Commission Economique Mixte de Commerce, de Coopération Economique et Technique (dénommée désormais « Commission Economique Mixte »), instituée conformément à l'article 7 de l'Accord de Coopération Economique, Commerciale et Technique signé le 8 janvier 2013 entre le Gouvernement de la République de Turquie et le Gouvernement de la République du Niger, a tenu sa première session, du 5 au 6 Novembre 2014 à Ankara.

La délégation turque était présidée par S.E.M. Cevdet YILMAZ, Ministre du Développement, tandis que la délégation nigérienne était présidée par S.E.M Amadou Boubacar CISSE, Ministre d'Etat, Ministre du Plan, de l'Aménagement du Territoire et du Développement Communautaire du Niger.

La composition des deux délégations figure en annexe I et II du présent Procès-Verbal.

Durant sa visite officielle en République de Turquie, S.E.M Amadou Boubacar CISSE, Ministre d'Etat, Ministre du Plan, de l'Aménagement du Territoire et du Développement Communautaire a tenu des réunions bilatérales avec S.E.M Ali BABACAN, Vice Premier Ministre.

Les négociations se sont déroulées dans une atmosphère cordiale reflétant la coopération étroite et les relations amicales entre les deux pays.

En réitérant leur volonté de développer davantage les relations amicales et la coopération économique et commerciale actuelle entre les deux pays, les deux Parties ont convenu de ce qui suit:

I- CADRE JURIDIQUE

Les deux Parties, considérant le rôle fondamental que jouent les Accords bilatéraux dans le développement des relations commerciales entre les deux pays, ont convenu de débiter les négociations sur l'Accord sur la Protection et la Promotion Réciproques des Investissements (APPRI) et l'Accord sur la Prévention contre la Double Imposition et l'Evasion Fiscale.

La Partie turque a soumis à la Partie nigérienne le texte du projet d'Accord sur la Protection et la Promotion Réciproques des Investissements qui lui a été adressé le 2 mai 2013 et a exprimé

la Promotion Reciproques des Investissements qui lui a été adressé le 2 mai 2013 et a exprimé sa volonté de débiter et de conclure les négociations dudit accord en 2015.

La Partie turque a exprimé son souhait de l'examen de la partie nigérienne sur le projet d'Accord sur la Prévention contre la Double Imposition et l'Evasion Fiscale transmis au mois de mai 2013. La Partie turque a exprimé de retransmettre dudit accord par la voie diplomatique lors de la négociation technique de la Commission Economique Mixte.

II- COMMERCE ET COOPERATION POUR L'INVESTISSEMENT

En tenant compte de l'importance du développement du commerce et de l'investissement entre les deux pays et réaffirmant la faiblesse du volume des échanges commerciaux par rapport au potentiel réel, les deux Parties ont convenu de développer la coopération afin d'accroître le commerce et les investissements bilatéraux dans les domaines suivants:

i. Développement du Commerce Bilatéral

Les deux Parties ont exprimé leur volonté de coopérer dans les activités suivantes pour le développement des relations commerciales bilatérales :

- Les visites des délégations commerciales,
- Echange de connaissances sur le commerce, l'amélioration des mécanismes pour la participation aux foires commerciales organisées dans les deux pays,
- Echange d'informations sur le calendrier des foires organisées dans les deux pays.

En soulignant l'importance des contacts directs périodiques entre les milieux d'affaires pour le développement des relations commerciales bilatérales, les deux Parties ont exprimé leur souhait de finaliser dans les plus brefs délais le processus de l'établissement d'un conseil d'affaires entre le Conseil des Relations Economiques Extérieures de la Turquie (DEIK) et la Chambre du Commerce, de l'Industrie et de l'Artisanat du Niger (CCIAN).

ii. Investissements Bilatéraux

Les deux Parties ont convenu d'encourager les entreprises turques et nigériennes en matière des investissements directs et des partenariats communs qu'elles réaliseront dans les deux pays et ont exprimé leur volonté d'organiser des activités diverses telles que les visites techniques et les délégations d'hommes d'affaires en vue d'informer leurs secteurs publics et privés sur les moyens d'investissements en Turquie et au Niger.

La Partie nigérienne a exprimé son soutien concernant la facilitation du transfert de revenu, ainsi que tout ce qui est relatif au transfert de l'argent en devises pour les investissements des entrepreneurs turcs au Niger.

La Partie turque a exprimé sa disponibilité de transmettre à la Partie nigérienne ses expériences sur les activités concernant l'amélioration de l'environnement d'investissement par le biais du programme de partage d'expérience.

iii. Accord de Partenariat Commercial et Economique

La Partie turque a exprimé son intention de débiter les négociations d'un Accord de Commerce et de Partenariat Economique (ACPE) avec le Niger. De plus, la Partie turque a souligné qu'un ACPE avec le Niger, basé sur une approche asymétrique, établira graduellement une zone de libre-échange entre les Parties tout en considérant les produits sensibles du Niger et assurera aux produits d'exportation du Niger un accès préférentiel au marché turc.

marocaine.
D'autre part, la Partie nigérienne a accueilli favorablement cette demande et a exprimé son souhait de débiter les négociations d'ACPE avec la Turquie.

III- COOPERATION SCIENTIFIQUE, INDUSTRIELLE ET TECHNOLOGIQUE

Les deux Parties ont convenu de développer la coopération notamment dans le domaine de la science et la technologie entre les deux pays. A cet égard, les deux Parties ont convenu d'encourager et de soutenir la coopération scientifique et technique entre les institutions de recherche, les universités, les instituts de recherche et les scientifiques des deux pays conformément à leur législation en vigueur.

i. Coopération Technique et Renforcement des Capacités

En soulignant l'importance du développement de capacité dans les secteurs publics et privés, les deux Parties ont convenu d'entamer les travaux préliminaires pour la signature d'un protocole de coopération entre l'Organisation pour le Développement et le Soutien des Petites et Moyennes Entreprises (KOSGEB) de la Turquie et l'institution homologue du Niger afin de développer les petites et moyennes entreprises et d'améliorer la coopération réciproque dans ce domaine. En outre, les deux Parties ont convenu de coopérer dans les domaines mentionnés ci-dessous:

- Organisation de programmes de formation réciproques,
- Echange de connaissances sur les foires commerciales et les expositions organisées,
- Organisation des voyages des affaires mutuelles,
- Coopération au sein des institutions internationales dont les deux pays sont membre et la mise en œuvre des projets communs en vue de bénéficier au maximum des fonds internationaux.

La Partie turque a exprimé sa disponibilité d'échanger des informations et expériences acquises dans le cadre des travaux sur les applications des zones d'industrie organisées et des sites industriels ainsi que les programmes de soutien en recherches et développement, de productivité et de production propre.

ii. Normalisation et Métrologie

Les deux Parties ont convenu d'améliorer la coopération dans les domaines de la normalisation, de l'évaluation de la conformité, de la métrologie et de la calibration.

Les deux Parties ont convenu de développer les moyens pour l'établissement d'une coopération institutionnelle entre l'Institut Turc de Normalisation et l'Agence de Vérification de Conformité aux Normes (AVCN). A cet égard, la Partie turque soumettra à la Partie nigérienne un texte du projet.

La Partie turque a exprimé sa demande d'inclure l'Institut Turc de Normalisation dans le processus d'évaluation de conformité dans les domaines du contrôle obligatoire de pré-embarquement pour les exportations au Niger.

La Partie nigérienne a exprimé sa volonté de coopérer dans le cadre des projets suivants :

- le projet du renforcement des capacités dans le domaine de la métrologie et de la

normalisation,

- le projet de restructuration et de mise à niveau des entreprises informelles de transformation.

La Partie nigérienne a soumis les projets susdits à la partie turque lors des négociations techniques de la Commission Economique Mixte.

Les deux Parties ont souligné l'importance de prendre les initiatives nécessaires en vue d'encourager les pays de l'Organisation de Coopération Islamique (OCI) à adhérer massivement à l'Institut de Normalisation et Métrologie des Pays Islamique (INMPI) pour renforcer sa visibilité sur la scène internationale.

La Partie turque a invité la Partie nigérienne à adopter OCI/INMPI halal normes dans leurs normes nationales.

La Partie turque a exprimé son souhait de coopérer entre l'Institut National de Métrologie de l'Institut Turc de la Recherche Scientifique et Technique (TUBİTAK) et la Direction de la Normalisation, de la Promotion de la Qualité et de la Métrologie (DNPQM) en matière de métrologie, de calibration, des systèmes de mesure et de contrôle de qualité dans les domaines suivants :

- Coopération bilatérale entre les instituts concernés,
- Echanges d'experts,
- Amélioration des appareils de métrologie,
- Projets de recherche communs,
- Organisation de réunions et conférences communes,
- Assurer le suivi.

IV- BATIMENTS ET TRAVAUX PUBLICS (BTP) ET SERVICES DE CONSULTATION

Les deux Parties ont exprimé leur contentement concernant la signature du Mémoire d'Entente relatif au projet de construction de la route Istanbulwa, le 11 mars 2014 entre le Sous-Secrétariat du Trésor de l'Office du Premier Ministre de la République de la Turquie et le Ministère du Plan, de l'Aménagement du Territoire et du Développement Communautaire du Niger. Les deux Parties ont exprimé son souhait que les négociations débutent dans les meilleurs délais.

Les deux Parties, rappelant l'accord obtenu entre les deux Présidents pendant la visite du Président du Niger en Turquie en mars 2014, ont confirmé leur détermination à coopérer pour encourager et soutenir la participation des entreprises turques dans tous les projets d'infrastructures et de superstructures au Niger dans le contexte du Plan de Développement Economique et Social (PDES). Dans cette perspective, la Partie nigérienne s'est engagée à faire les arrangements nécessaires pour que la Partie turque soit informée régulièrement et à temps concernant de tels projets d'infrastructures et de superstructures et à les faire connaître à la Partie turque via l'Ambassade de Turquie à Niamey.

Les deux Parties ont exprimé leur satisfaction concernant le recours des entreprises turques au processus de pré-qualification au projet du barrage de Kandadji. La Partie turque a exprimé son souhait de voir les entreprises turques participer aux appels d'offres dudit projet.

La Partie nigérienne a invité les entreprises turques à prendre part au projet de nouvelle usine

du ciment de Kao ainsi qu'au projet de production d'électricité à partir du gaz naturel. La Partie turque a accueilli favorablement cette invitation et s'engage à en informer les entreprises turques après transmission des informations techniques par la Partie nigérienne.

V- FORETS ET EAUX

Les deux Parties ont exprimé leur satisfaction concernant la signature de «l'Accord de Coopération dans le Domaine de la Foresterie», de«l'Accord de Coopération dans le Domaine de l'Eau» et du «Protocole de Coopération dans les Domaines de l'Approvisionnement en Eau Potable et de l'Assainissement» entre le Gouvernement de la République de Turquie et le Gouvernement de la République du Niger le 8 janvier 2013 à Niamey.

Les deux Parties, en plus du forage des 219 puits avant 2014, ont exprimé leur satisfaction concernant le forage des 45 puits au total, dont 20 puits aux écoles et 25 puits aux mosquées, et la mise en œuvre du Parc d'Amitié entre la Turquie et le Niger en 2013. La Partie turque a exprimé sa disponibilité à continuer de soutenir la mise en œuvre des projets dans les domaines de l'hydraulique villageoise et pastorale, de l'assainissement, de la lutte contre la désertification ainsi que la coopération scientifique et technique dans ces domaines. La Partie nigérienne soumettra à la Partie turque les projets dans ces domaines.

La Partie turque a fait part à la partie nigérienne de difficultés rencontrées lors de l'exécution de certains projets financés par la Turquie à savoir :

- la non mise à disposition sans frais d'espace pour l'aménagement de lieux d'ablution et de construction des fontaines aux alentours des mosquées,
- le paiement des frais d'études et d'analyses physico-chimiques de l'eau par l'Agence turque de Coopération et de Coordination (TIKA),
- l'obtention des visas d'entrée au Niger.

La Partie nigérienne a pris bonne note et s'engage à y apporter des solutions adéquates.

VI- ENVIRONNEMENT ET URBANISME

La Partie turque a exprimé sa disponibilité à coopérer dans les domaines mentionnés ci-dessous:

- Transfert de technologie dans le domaine de la prévention de la pollution environnementale et d'allègement des risques ainsi que partage de l'information et de l'expérience dans les domaines du traitement des déchets.
- Echange de l'information et de l'expérience en matière de l'efficacité énergétique dans les bâtiments,
- Echange de l'information et de l'expérience en matière de l'urbanisme,
- Dans le domaine de matériaux de construction,
  - i. Développement de la coopération sur la recherche et le développement et les projets institutionnels,
  - ii. Mise en œuvre des travaux sur les projets de formation et d'application en formant un groupe de travail commun sur les techniques de laboratoire,
  - iii. Développement des nouveaux projets sur la législation et le développement technique en matière de la surveillance et le contrôle du marché.

VII- AGRICULTURE, ELEVAGE ET AQUACULTURE

La partie turque a réitéré sa disponibilité à soutenir le développement agricole du Niger et à l'initiative 3N (les Nigériens Nourrissent les Nigériens).

Les deux Parties ont convenu de coopérer dans les domaines suivants:

- Lutte contre les maladies animales et élaboration des stratégies de lutte contre ces maladies, discussion sur les programmes de diagnostic, échange d'informations et d'experts réciproques entre les instituts de référence,
- Coopération sur l'amendement des terres et l'amélioration des semences ainsi que sur la prévention de la pollution de l'eau d'origine agricole,

- Echange d'informations et d'expériences dans les domaines de la sécurité sanitaire des aliments d'origine animale et végétale,
- Echange d'information technique et d'experts, promotion réciproque des recherches de commercialisation et participation aux foires et expositions agricoles dans le domaine de commercialisation agricole,
- Elaboration des projets communs, soutien matériel et organisation de formation en matière de l'augmentation de la production végétale et animale,
- Coopération sur la formation technique entre le Centre de Recherche et des Etudes Agricoles (UTAEM) et l'Institut National des Recherches Agronomiques du Niger (INRAN) ainsi que l'échange d'information et d'expérience sur les techniques modernes d'irrigation et la bonification des terres,
- Formation sur l'aquaculture d'eau douce et l'écosystème,
- Coopération dans le domaine de la recherche sur la santé végétale et animale.

La Partie nigérienne soumettra à la Partie turque des projets dans ces différents domaines.

La Partie turque a exprimé qu'elle a soumis à la Partie nigérienne le texte du projet du Mémoire d'Entente sur la Coopération Agricole au mois de Septembre 2014 afin de renforcer les relations entre les deux pays dans le domaine de l'agriculture et a exprimé sa volonté de signer ledit mémorandum dans les meilleurs délais en Turquie.

VIII- ENERGIE ET MINES

Les deux Parties ont convenu de déployer les efforts nécessaires pour la signature dans les meilleurs délais de « l'Accord d'Application relatif à la coopération dans le domaine de l'Energie et des Hydrocarbures entre le Gouvernement de la République de Turquie et le Gouvernement de la République du Niger » et de « l'Accord d'Application relatif à la coopération dans le domaine des Mines entre le Gouvernement de la République de Turquie et le Gouvernement de la République du Niger » que la Partie turque a soumis à la Partie nigérienne.

La Partie turque a exprimé la disponibilité de la Société Pétrolière Internationale Turquie (TPIC), qui est l'entreprise pétrolière nationale de la Turquie, pour tout type d'action de coopération et de collaboration relative au commerce du pétrole et des produits pétroliers.

La Partie turque, comme convenu dans la déclaration conjointe signée pendant la visite de S.E.M. Issoufou Mahamadou, Président de la République du Niger en Turquie en mars 2014, rappelant l'accord pour faciliter l'obtention des permis pour les mines et le pétrole au Niger par les entreprises turques, a exprimé la disponibilité de la Société Pétrolière Nationale

Turque (TPAO), d'examiner les projets d'exploration, de développement et de production d'hydrocarbures au Niger.

Les deux Parties, dans le cadre de la coopération entre la Direction Générale de Recherche et d'Exploration des Mines (MTA) et les institutions homologues du Niger, ont convenu d'élaborer des projets communs relatifs à la recherche des matières premières industrielles, énergétiques et des potentiels des mines métalliques et aux technologies de la recherche des mines ainsi que d'échanger d'information à travers des programmes de formation.

En outre, les deux Parties ont convenu de partager des informations et des expériences pour l'établissement des laboratoires d'analyse et du contrôle dans le domaine des mines et pour le soutien matériel ainsi que l'organisation des programmes de formation sur la mise en œuvre des activités de cartographie géologique.

La Partie turque a exprimé sa disponibilité à coopérer dans la construction des centrales hydroélectriques et des transformateurs et la réhabilitation de ceux existants, ainsi que sur les systèmes de production d'énergie basés sur les ressources énergétiques renouvelables telles que l'éolien, le solaire et l'hydraulique.

La Partie nigérienne a invité la Partie turque à prendre part au développement et à l'exploitation des gisements de fer de Say et de Kollo. La Partie nigérienne a informé la Partie turque de l'octroi en octobre 2014, de deux permis de recherche d'or à deux sociétés privés turques. Par ailleurs une autre société turque est en négociation pour la reprise de la mine d'or de Samira.

La Partie nigérienne invite également la Partie turque à participer au programme d'électrification rurale de mille villages par an.

La Partie turque a accueilli favorablement ces informations et exprimé qu'elle en informera les entreprises turques spécialisées dès réception des fiches techniques des projets.

IX- SANTE

Les deux Parties ont exprimé leur satisfaction concernant l'entrée en vigueur au mois de janvier 2014 de "l'Accord de Coopération dans les domaines de la Santé et des Sciences Médicales entre le Gouvernement de la République de Turquie et le Gouvernement de la République du Niger" signé à Niamey, le 08 janvier 2013.

Dans le cadre de la mise en œuvre cet accord, les deux Parties se sont félicitées de la prise en charge par le gouvernement turc de 50 malades par an dans les hôpitaux turcs dont le traitement dépasse la capacité d'intervention des hôpitaux du Niger.

Les deux Parties ont exprimé leur satisfaction concernant l'inauguration officielle au mois de Septembre 2014 du Centre Ophtalmologique de l'Hôpital National de Lamordé construit avec l'appui de l'ONG IHH de Turquie, de la Banque Islamique de Développement (BID) et de l'Agence Turque de Coopération et de Développement (TIKA).

La Partie turque a transmis à la Partie nigérienne les coordonnées de ses points focaux sur le traitement des malades et invite la Partie nigérienne à en faire de même dans les meilleurs délais.

La Partie turque a exprimé sa disponibilité à apporter son appui dans les domaines mentionnés ci-dessous:

- Echange d'informations et d'expériences sur les services médicaux en cas de situation d'urgence et de catastrophes et de l'organisation de programmes de formation en secourisme,
- Echange d'informations et d'expériences et coopération mutuelle sur les systèmes de formation de santé, la télémédecine et la numérisation du système de santé.

X- EDUCATION ET FORMATION

Les deux Parties ont exprimé leur satisfaction concernant l'accroissement du nombre de bourses octroyées par la République de Turquie.

La Partie nigérienne a sollicité de la Partie turque des informations sur la procédure d'octroi des bourses par la République de Turquie ainsi que le nombre actuel de boursiers nigériens. La Partie nigérienne s'engage à communiquer à la Partie turque des informations sur sa propre procédure d'attribution des bourses dans le cadre de coopération. La Partie turque a affirmé qu'elle transmettra cette demande aux institutions concernées.

Les deux Parties ont convenu de négocier un accord de coopération dans le domaine de l'éducation et la formation.

La Partie nigérienne, en se référant à l'accord convenu entre les deux Présidents pendant la visite du Président nigérien en Turquie en mars 2014, a exprimé sa gratitude pour la proposition du côté turc de construire une école et une mosquée modernes sur deux terrains adjacents au terrain de l'Ambassade Turque à Niamey et s'engage à entreprendre des démarches nécessaires en vue d'obtenir l'accord des Parties concernées par cette initiative. Par ailleurs la Partie nigérienne rappelle à la partie turque son engagement de construire en matériaux définitifs 32 classes en pailote dans la ville de Niamey.

Les deux Parties ont convenu de signer un Mémoire d'Entente visant la coopération bilatérale entre les institutions universitaires des deux pays en vue de permettre la mobilité des académiciens, des chercheurs et des étudiants.

La Partie nigérienne a proposé à la Partie turque d'élargir ces domaines en facilitant l'accès aux laboratoires, aux centres de recherche, à la formation des enseignants ainsi qu'au transfert des nouvelles technologies de l'information et de la communication appliquées à l'éducation.

La Partie nigérienne soumettra à la Partie turque les projets dans ces domaines.

XI- CULTURE ET TOURISME

Les deux Parties se sont félicitées de la signature de l'Accord de Coopération Culturelle lors de la présente session de la Commission Economique Mixte.

Les deux Parties se sont engagées à restaurer les anciennes citadelles et forts qui constituent

le patrimoine historique commun des deux pays dans la région d'Agadez.

Les deux Parties ont convenu d'entamer les négociations pour la réalisation de ce projet.

Les deux Parties ont convenu de coopérer dans les domaines suivants :

- Echange d'expériences des experts sur la formation professionnelle de tourisme et l'hôtellerie,
- Organisation des programmes de formation pour le personnel dans le secteur du tourisme et de l'hôtellerie afin d'améliorer la qualité des services,
- Partage des données culturelles et touristiques,

- Etude des moyens d'organiser des voyages de promotion réciproques pour des organisateurs de voyages, des journalistes et des leaders d'opinion ainsi que des ateliers visant le secteur du tourisme.

XII- TRANSPORT ET COMMUNICATION

Les deux Parties ont exprimé leur satisfaction concernant la signature de « l'Accord de Transport Aérienne » entre le Gouvernement de la République de Turquie et le Gouvernement de la République du Niger, le 31 mai 2012 à Izmir.

Les deux Parties ont exprimé leur satisfaction concernant l'augmentation de la fréquence des vols entre Istanbul et Niamey par la Compagnie Aérienne Turque (THY) passant de 3 vols par semaine en décembre 2012 à 5 vols à partir d'avril 2014.

La Partie turque a exprimé sa disponibilité à coopérer en matière de transport ferroviaire notamment dans le domaine de l'entretien et la réparation des wagons et des locomotives ainsi que la coopération technique, l'organisation des programmes de formation et le service d'assistance de conseil et l'échange de connaissance.

Les deux Parties ont convenu de coopérer dans le domaine de la communication.

XIII- COOPERATION TECHNIQUE ET RENFORCEMENT DE CAPACITES

En soulignant l'importance du renforcement de capacités des administrations publiques et du secteur privé, les deux Parties ont convenu de développer davantage la coopération par le biais de la gestion des ressources humaines, de la formation professionnelle et technique, du partage d'information et d'expérience, par des projets communs et l'organisation des conférences et des réunions etc.

Les deux Parties ont convenu d'étudier les possibilités de coopération en matière de planification et de développement.

Les deux Parties, pour le renforcement de la coopération bilatérale, ont convenu d'élaborer des projets, des programmes et des activités durables notamment dans les domaines du développement industriel, de l'agriculture, de l'élevage, de l'accès à l'eau potable, de l'environnement et de la foresterie, de la santé maternelle et infantile, de l'enseignement, de la formation professionnelle et technique et du renforcement des capacités.

Les deux Parties ont exprimé leur intention de créer un mécanisme permanent de coopération

Les deux Parties ont exprimé leur intention de créer un mécanisme entre les autorités des deux pays pour le suivi régulier de la réalisation des projets et programmes de développement.

* * *

Les deux Parties ont convenu que la 2ème Session de la Commission Economique Mixte aura lieu à Niamey à une date qui sera fixée par voie diplomatique.

Fait et signé à Ankara, le 6 novembre 2014 en deux exemplaires originaux en langue turque et en langue française, les deux textes faisant foi au même niveau.

**POUR LE GOUVERNEMENT DE LA
REPUBLIQUE DE TURQUIE**

**Cevdet YILMAZ
Ministre du Développement**

**POUR LE GOUVERNEMENT DE LA
REPUBLIQUE DU NIGER**

**Amadou Boubacar CISSE
Ministre d'Etat, Ministre du Plan, de
l'Aménagement du Territoire et du
Développement Communautaire**

ANNEXE:1

**LA PREMIÈRE RÉUNION PRÉPARATOIRE DE LA COMMISSION
MIXTE ÉCONOMIQUE TURCO-NIGERIE NNE
LISTE DES PARTICIPANTS**

Prénom et Nom	Institution/Section
S.E.M. Cevdet YILMAZ	Ministre du Développement Co-président de la Commission Economique Mixte
Fuat KASIMCAN	Directeur Général Adjoint des Accords Chef de la Délégation Technique Ministère de l'Economie
Zeynep KALELİ CRUZNEVAS	Chef de Département Ministère des Affaires Etrangères
Ergüç ÜLKER	Chef de Département Ministère de l'Economie
Abdullah SERT	Chef de Département Ministere de Santé
Dr. Hürriyet BÜLBÜL	Chef de Département Ministère de l'Alimentation de l'Agriculture et de l'Élevage
Murat KOCABAŞ	Chef de Division Ministère de l'Economie
Meral Akbilek KORAY	Troisième Conseiller Ministère des Affaires Etrangères
Tarhan SEZGİN	Expert Ministère de l' Economie
Olca ÖZARA	Expert Ministère de l'Economie
Ali VARIŞLI	Expert Ministère de l'Economie
Zeynep Ceren Ak	Expert Ministère de l'Economie
Özgecan SAHİN	Expert adjoint

Özgecan ŞAHİN	Expert adjoint Ministère de l'Économie
Eyyup YILDIRIM	Expert adjoint Ministère de l'Économie
Gonca KÖKSAL	Expert adjoint Ministère de l'Économie
Ayben ÇEVİK	Interprète Ministère de l'Économie
Nuh ÜSTÜN	Expert adjoint Ministère de l'Économie

R

B

ANNEXE:1**LA PREMIÈRE RÉUNION PRÉPARATOIRE DE LA COMMISSION
MIXTE ÉCONOMIQUE TURCO-NIGÉRIENNE
LISTE DES PARTICIPANTS**

Tayfun DOĞAN	Expert Ministère de la Culture et du Tourisme
Emre POYRAZ	Expert Ministère du Transport de la Navigation et de la Communication
Ceren Gökmen EKİN	Expert Ministère de Finances
Mustafa AKSOY	Expert Ministère de l'Énergie et des Ressources Naturelles
Erhan KARAKUŞ	Expert Direction Générale de la Recherche et de l'Exploration Minière
Gökçe GÜRTEKİN	Expert Direction Générale de la Recherche et de l'Exploration Minière
Enis YILDIRIM	Expert adjoint Ministère du Développement
Esmâ ÇELİK	Chef Ministère de la Santé
Beril GÜLŞEN	Expert Ministère de l'Énergie et des Ressources Naturelles
Özlem YAVUZ	Expert Ministère de la Forêt et des Eaux
Seda GEDİK	Expert L'Union des Chambres et Bourses de Turquie
Yasin KASAY	Expert Sous-Secrétariat du Trésor
Beste GÜLÇÜR	Expert adjoint Ministère de l'Alimentation de l'Agriculture et de l'Élevage

Turan KURT	Expert Ministère de l'Environnement et de l'Urbanisme
Ümmühan YOKUŞ	Ingénieur Ministère de la Science de l'Industrie et de la Technologie
Serpil KÖYLÜ DALGIN	Direction Générale des Travaux Hydrauliques d'État Conseiller des Affaires Extérieures
Dr. Mine KEREK	Ingénieur Ministère des Forêts et de l'Eau

ANNEXE:2

**LA PREMIÈRE RÉUNION PRÉPARATOIRE DE LA COMMISSION
MIXTE ÉCONOMIQUE TURCO-NIGERIENNE
LISTE DES PARTICIPANTS**

Prénom et Nom	Institution/Section
S. E. Amadou Boubacar CISSE	Ministre D'Etat, Ministre du Plan, de l'Aménagement du Territoire et du Développement du Niger
Ibrahim Lamido KANTA	Secrétaire General Adjoint du Ministère de l'Hydraulique et de l'Assainissement
Ali Bedi Oumarou,	Secrétaire General Adjoint du Ministère de l'Energie et du Pétrole
Tchiroma Boukar Ary Mai TANIMOUNE	Directeur General des Relations Bilatérales, Ministère des Affaires Etrangères
Yakoubou Mahaman SANI	Directeur General des Investissement; Ministère du Plan
Bakary Yaou SANGARE	Directeur Europe-Amérique-Océanie Ministère des Affaires Etrangères
Dr. Danguioua ADAMA	Directeur de la Programmation et des Etudes Prospectives au Haut-Commissariat à l'Initiative 3N
Moussa ABDOUL MOUMOUNI	Directeur des Etudes et de la Programmation au Ministère de l'Enseignement Supérieur, de la Recherche et de l'Innovation
Hassoumi SALIFOU	Directeur de l'Enseignement et de la Formation Professionnelle et Technique
Moumouni ADO	Directeur Administratif, Conseiller Technique du Ministre de la Fonction Publique et de la Réforme Administrative
Lawan ABDOU	Directeur des Etudes et de la Programmation du Ministère de l'enseignement Primaire, de l'Alphabétisation de la Promotion des Langues Nationales et de l'Education Civique
Adamou OUSMANE	Directeur des Exploitations Ministère de l'Enseignement Supérieur

	Directeur des Exploitations Minières à Petites Echelles des Carrières
Manu Massama	Directeur Cabinet, Ministère Equipement
Seini DJIBO	Directeur des Etudes et de la Programmation, Ministère de l'Elevage
Ousseini HALIDOU	Chef Division Programmation, Direction des Etudes et de la Programmation, Ministère de l'Agriculture
Garba ISSAKA	Chef de Divisons, Ministère de l'Energie et du Pétrole
Paraiso Souleymane MOUSSA	Chef de Division Juridique Multilatérale, Ministère des Affaires Etrangères
Madougou Zeinabou Abdoulaye MAIGA	Chef de Division Europe 3, Ministère des Affaires Etrangères

✓

B

ANNEXE:2**LA PREMIÈRE RÉUNION PRÉPARATOIRE DE LA COMMISSION
MIXTE ÉCONOMIQUE TURCO-NIGERIENNE
LISTE DES PARTICIPANTS**

Hamidou Habiba SAKO	Chef de Division Programmes de coopération Bilatérale Ministère du Plan
Ali Mariama DABO	Chef de Divison Coopération Technique au Ministère de la Jeunesse et des Sports
Mamadou Adam	Directeur des Etudes et de la Prpgrammation du Ministere des Transports
El Hamet Mai Ousmane	Directeur General Le Centre de Recherche Géologique et Minière (CRGM)
Saadou Aissata	Conseillere du President de la Chambre de Commerce du Niger
Moussa JOURFAYE	Premier Conseiller Ambassade du Niger à Ankara

7

8

TÜRKİYE – NİJER EKONOMİK, TİCARİ VE TEKNİK İŞBİRLİĞİ KARMA EKONOMİK KOMİSYONU 2. DÖNEM TOPLANTI TUTANAĞI

(Niamey, ...)

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti arasında 8 Ocak 2013 tarihinde imzalanan “Ekonomik, Ticari ve Teknik İşbirliği Anlaşması”nın 7. Maddesi uyarınca kurulmuş olan Ekonomik, Ticari ve Teknik İşbirliği Karma Ekonomik Komisyonu’nun (bundan sonra Karma Ekonomik Komisyon olarak anılacaktır) ikinci oturumu Niamey’de ... tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.

Türk Heyetine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Murat Kurum, Nijer Heyetine ... başkanlık etmiştir.

Her iki heyet listesi, işbu Tutanağın I ve II sayılı Eklerinde yer almaktadır.

Müzakereler, iki ülke arasındaki yakın işbirliği ve dostane ilişkileri yansıtan samimi bir ortamda gerçekleştirilmiştir.

Taraflar, iki ülke arasındaki dostluk ilişkileri ile mevcut ekonomik ve ticari işbirliğinin daha da geliştirilmesine yönelik isteklerini yineleyerek aşağıda sunulan hususlarda mutabık kalmıştır.

I- HUKUKİ ÇERÇEVE

Taraflar, iki ülke arasındaki işbirliğine temel teşkil etmek üzere bugüne kadar imzalanan 33 Anlaşma ve Protokolün yürürlüğe girmiş olmasından ötürü memnuniyetlerini dile getirmiş, müzakereleri devam eden anlaşmaların en kısa zamanda imzalanarak yeni işbirliği alanlarının oluşturulması hususunda görüş birliği sağlamıştır.

Türk tarafı, 2 Mayıs 2013 tarihinde Nijer tarafına sunmuş olduğu ve Ocak 2018’de tekrar ilettiği Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması taslak metnine yönelik Nijer tarafının görüşlerini beklediğini ve 2025 yılının ilk yarısında söz konusu anlaşmanın müzakerelerine başlanılması ve sonuçlandırılması yönündeki arzusunu yinelemiştir.

Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti ve Nijer Cumhuriyeti arasında Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının sonuçlandırılması amacıyla görüşmelerin en kısa sürede başlatılması hususunda mutabık kalmışlardır.

Türk tarafı ayrıca Türkiye Cumhuriyeti ve Nijer Cumhuriyeti arasında Ekonomik ve Finansal İşbirliği Hakkında Mutabakat Zaptını imzalamaya hazır olduğunu belirtmiş ve bu meyanda hazırlanan taslak metni Nijer tarafı ile paylaşmıştır.

II- TİCARET VE YATIRIM İŞBİRLİĞİ

Taraflar, iki ülke arasında ticaret ve yatırım ilişkilerinin geliştirilmesine vurgu yaparak ve toplam ticaret hacminin gerçek potansiyeline kıyasla düşük olduğu gerçeğini teyit ederek, ikili ticareti ve yatırımı artırmak amacıyla aşağıda belirtilen alanlarda işbirliğini geliştirmeyi kararlaştırmıştır.

i. İkili Ticaretin Geliştirilmesi

Taraflar, ikili ticari ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla:

- Karşılıklı ticaret heyetleri düzenlenmesi,
- Ticari bilgi değişimi yapılması, iki ülkede düzenlenen ticaret fuarlarına katılımın teşvik edilmesi,
- İki ülkede düzenlenen fuarların takvimi konusunda bilgi değişimi yapılması,

konularında isteklerini belirtmiştir.

Taraflar, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) ile Nijer Ticaret, Sanayi ve El Sanatları Odası (CCIAN) arasındaki işbirliği çerçevesinde kurulan Türkiye-Nijer İş Konseyi'nin 17-21 Haziran 2019 tarihlerinde Niamey'de toplanmasından duydukları memnuniyeti ifade etmişlerdir.

Taraflar, Türkiye-Nijer İş Konseyini,

- İş Konseyi Ortak Toplantısının 2025 yılı içerisinde yapılması,
- İş Konseyi'nin 2025-2026 yılları için Ortak Eylem Planının hazırlanması,

konularında görevlendirmişlerdir.

Taraflar ayrıca, iki ülke iş dünyalarını bir araya getiren etkinliklerin sayısının artırılması hususunda mutabık kalmışlardır.

ii. Çok Taraflı Ticari İlişkiler

Taraflar İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) ve İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK) gibi bölgesel kuruluşlar bünyesindeki ekonomik ve ticari işbirliğine olan bağlılıklarını teyit etmişlerdir.

Türk Tarafı Nijer Tarafını halihazırda imzalamış olduğu TPS-OIC Anlaşmalarını (Çerçeve Anlaşması, PRETAS ve Menşe Kuralları) onaylamaya davet etmiştir.

iii. Karşılıklı Yatırımlar

Taraflar, Türk ve Nijer firmalarını her iki ülkede yapacakları doğrudan yatırımlar ve ortak girişimler konusunda desteklemek üzere anlaşmış ve kamu ve özel sektörlerini Türkiye ve Nijer'deki yatırım fırsatları hakkında bilgilendirmek üzere teknik ziyaretler ve yatırım heyetleri gibi çeşitli faaliyetler düzenlenmesi konusundaki isteklerini ifade etmiştir.

Taraflar, iki ülke Yatırım Teşvik Ajanslarının, güncel yatırım fırsatları hakkında karşılıklı olarak bilgi teatisinde bulunmasının yararına dikkat çekmiş; bu çerçevede, tecrübe paylaşım programlarının organize edilmesine ve muhtelif sektörlerdeki yatırım fırsatlarını anlatan sunumların gerçekleştirilmesine dair beklentilerini ifade etmiştir.

III- BİLİM, SİNAİ VE TEKNOLOJİK İŞBİRLİĞİ

i. Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği

Türk tarafı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) ile bilimsel ve teknolojik araştırmalara fon sağlamakla ve/veya araştırmalar yürütmekle görevli Nijer'deki ilgili araştırma kurumu veya bakanlık arasında Protokol imzalanmasını önermiştir.

Söz konusu Protokol, bilimsel araştırma, teknolojik gelişim, ortak projelerin hazırlanması ve uygulanması için eğitim, ortak bilimsel çalıştayların düzenlenmesi ve bilim insanı değişimi alanlarında Türkiye ve Nijer araştırma kurumları arasında işbirliğinin temelini oluşturacaktır.

Türk tarafı ayrıca, Türkiye Bilimler Akademisi'nin (TÜBA), Nijer'in muadil kuruluşu ile işbirliği yapmaya hazır olduğunu ifade etmiştir.

Türk tarafı, Nijer'i En Az Gelişmiş Ülkelerin bilimsel, teknolojik ve yenilik altyapı kapasitelerinin geliştirilmesinde önemli rol oynayan Gebze'de yerleşik BM Teknoloji Bankası'nın faaliyetlerinden yararlanmaya davet etmiştir.

ii. Sınai İşbirliği

Türk tarafı, Nijer ile Endüstri Bölgeleri ve Organize Sanayi Bölgeleri konularında bilgi ve tecrübe teatisi yapılması hususunda hazır olduğunu belirtmiştir.

Türk tarafı, Türkiye Cumhuriyeti Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi (KOSGEB)'in Nijer'deki muadili kurum ile aşağıda sunulan başlıklarda işbirliğine yönelik bir Mutabakat Zaptı imzalamaya hazır olduğunu ifade etmiştir:

- Girişimcilik (girişimcilik eğitimi, kadın ve genç girişimciler),
- Finansmana Erişim (mikro krediler, katılım bankacılığı, kredi garanti fonu),
- Ar-Ge ve İnovasyon (inkübasyon merkezleri, Sanayi 4.0, hızlandırıcılar),
- Uluslararasılaştırma (pazara erişim, markalaşma, kalite güvencesi).

Türk tarafı ayrıca oluşturulacak bir Eylem Planı kapsamında Mutabakat Zaptının kapsayacağı alanlarda aşağıda belirtilen faaliyetlerin hayata geçirilmesini önermiştir:

- Tarafların KOBİ'lerin desteklenmesine yönelik benimsenen politika ve tedbirler ile uygulamalara ilişkin bilgi paylaşımı,
- KOBİ'lere yönelik faaliyetlerde tecrübe paylaşımı,
- KOBİ'lere yönelik verilerin ve yayınların paylaşımı (işletmelere ait özel bilgiler hariç),
- Her iki ülke KOBİ'leri arasındaki etkileşim ve işbirliğinin güçlendirilmesi için ticari fuarlar, sergiler hakkında bilgi paylaşımı,
- KOBİ'lerin ticari ilişkilerinin geliştirilmesine katkıda bulunmak ve ortaklıkların oluşmasına yönelik olarak karşılıklı iş gezileri /eşleştirme faaliyetleri,
- Nijer ve Türkiye'deki KOBİ'leri ilgilendiren iş olanakları ile ilgili bilgi paylaşımı,
- KOBİ'ler ve KOBİ temsilcisi kurumlar arasında eğitim/bilgilendirme programları düzenlenmesi.

iii. Standardizasyon ve Metroloji

Taraflar; standardizasyon, uygunluk değerlendirme, metroloji ve kalibrasyon alanlarında işbirliği başlatmaya hazır olduklarını ifade etmişlerdir.

Türk Standardları Enstitüsü (TSE) ve Nijer Standardizasyon, Metroloji ve Sertifikasyon Ajansı (ANMC) birbirlerini Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) ve İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü (SMIIC) gibi uluslararası platformlar nezdinde destekleyeceklerdir.

Taraflar, İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü'nün (SMIC) uluslararası alanda görünürlüğünü artırmak amacıyla, İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) üyesi ülkelerin SMIC'e üyeliklerini teşvik etmek için gerekli girişimlerde bulunulmasının önemini vurgulamıştır.

Türk tarafı, Türkiye Cumhuriyeti Helal Akreditasyon Kurumu'nun (HAK), talep edilmesi halinde helal akreditasyon ve helal kalite altyapısı alanlarında Nijer'in ilgili kurumlarına eğitimler düzenlemeye ve bu kurumlarla bilgi paylaşımı gerçekleştirmeye istekli olduğunu ifade etmiştir.

IV- ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK

Türk tarafı, hava kirliliği ve asit yağmurları konusunda eğitim verilmesi, asit yağmuru istasyon ağı kurulması ve buradan alınan örneklerin analizinin yapılması amacıyla bir laboratuvar kurulması konularında Nijer ile işbirliği yapmayı önermiştir.

Türk tarafı ayrıca ani taşkın erken uyarı sistemleri (Flush Flood Guidance System - FFGS) konusunda Türkiye'nin tecrübelerini Nijer Meteoroloji ve Hidroloji teşkilatları ile paylaşarak, bu konuda eğitim vermeye hazır olduğunu ifade etmiştir.

Taraflar Türkiye Cumhuriyeti Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Meteoroloji Genel Müdürlüğü ile Nijer Meteoroloji Ajansı arasında iklim analiz ve değerlendirmeleri ile iklim değişikliği konularında bilgi alışverişi ve kapasite artırımı çalışmalarına devam edeceklerini beyan etmişlerdir.

Türk tarafı aşağıda sunulan konularda işbirliği yapmayı önermiştir:

- Arazi tahribatının dengelenmesi, çölleşme, iklim değişikliği ve kuraklıkla mücadele konularında kapasite geliştirme,
- Elektronik Beton İzleme Sistemi'nin (EBİS) tanıtımı amacıyla karşılıklı eğitim programları, toplantılar, bilimsel ve teknik ziyaret programlarının gerçekleştirilmesi,
- Akıllı Şehirler alanında bilgi ve tecrübe paylaşımı,
- Kentsel dönüşüm modelleri ve kentsel dönüşüm uygulamaları konusunda bilgi ve tecrübe paylaşımı,
- Mekansal Planlama alanında işbirliği,
- Yerel yönetimler arasında kardeş kent projeleri alanında bilgi ve deneyim paylaşımı,

Türk tarafı, Nijer tarafınca talep edilmesi halinde, Nijer ile tapu sicili ve kadastro modernizasyonu alanlarında bilgi ve tecrübe paylaşımına hazır olduğunu belirtmiştir.

V- TARIM

Türk tarafı, Nijer'in tarımsal kalkınmasına desteğini yinelemiştir.

Taraflar aşağıda belirtilen konularda işbirliği yapmayı kararlaştırmıştır:

- Tarım makineleri konusunda ikili işbirliği,
- Su kaynaklarının planlanması, geliştirilmesi, uzaktan algılama yöntemleri ile harita alımı ve rasatlar ve hidrolojik gözlem ağı konularında tecrübe paylaşımı,
- su ürünleri yetiştiriciliğinin ticareti ve pazarlaması konularında karşılıklı işbirliği yapılması,
- Tarla bitkileri, toprak ve su kaynakları araştırmaları konularında iki ülke arasında iş birliği,
- Kanatlı sektörü ve arıcılık konularında teknik ve ticari işbirliği,
- Nijer ekolojisine uygun bitki çeşitlerinde seçim yapılarak Nijer'in değişik bölgelerinde denemelerin kurulması, denemelerde verim ve kalite yönüyle öne çıkan çeşitlerde sertifikalı tohum üretimine işbirliği kapsamında başlanması,

- Bitkisel üretim ve hayvan yetiştiriciliği konularında TİGEM işletmelerinde Nijerli ziraat mühendisi ve veteriner hekimlerine uygulamalı eğitim verilmesi,
- Nijer'in tarımsal üretim kapasite ve potansiyeli belirlenerek, ürün işleme ve paketlenme, mekanizasyon, sulama, sera, mahsul muhafaza sistemleri, et ve süt entegre tesisleri vb. alanlarda faaliyet gösteren Türk girişimcilerinin Nijer'de yatırım yapmalarının özendirilmesi ve yönlendirilmesi.

Türk tarafı ayrıca, Nijer'e fındık, incir (kuru ve taze), üzüm (kuru ve taze), kayısı (kuru ve taze), nar, zeytinyağı, elma, domates, biber, hıyar, kuru soğan, turunçgiller ve havuç ürünlerinde ihracat yapmak konusunda istekli olduğunu beyan etmiştir.

VI- ENERJİ

Taraflar, 2013 yılında imzalanan Enerji ve Hidrokarbonlar Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının ve işbirliğinin kurulmasını sağlayan müteakip belgelerin yürürlüğe girmiş olmasından ötürü duyulan memnuniyeti dile getirmiştir.

Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Nijer Cumhuriyeti Madenler Bakanlığı Arasında MTAIC ve CRGM'nin İşbirliğine Dair Niyet Beyanı ile Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı - MTAIC ile Nijer Cumhuriyeti Madenler Bakanlığı – CRGM Arasında İşbirliğine Dair Anlaşma'nın 20 Ocak 2020 tarihinde Ankara'da imzalanmış olmasından dolayı duyulan memnuniyeti ifade etmiştir.

Taraflar yenilenebilir enerji alanında işbirliği yapma konusunda mutabakata varmışlardır.

Türk Tarafı, Nijer Tarafının talep etmesi halinde elektrik iletimi alanında deneyim paylaşımı yapılabileceğini belirtmiştir.

Türk tarafı, Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin (TEDAŞ) Nijer'deki muadil kuruluşu ile bir işbirliği protokolü vasıtasıyla elektrik dağıtım alanındaki uzmanlık ve bilgisini paylaşmaya hazır olduğunu ifade etmiştir.

Türk Tarafı, BOTAŞ'ın boru hattı güvenliği, SCADA ve boru hattı işletmeciliği alanındaki uzmanlık ile teknolojisini aktarmaya hazır olduğunu belirtmiştir.

Türk tarafı Nijer ile hidroelektrik santrallere ilişkin (HES) elektromekanik teçhizatın (türbin ve jeneratör) dizaynı, imalatı, montajı ile mezkur santrallerin test ve devreye alma çalışmalarında işbirliği yapma konusunda hazır olduğunu belirtmiştir.

VII- SAĞLIK

Taraflar, 8 Ocak 2013 tarihinde Niamey'de imzalanan Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanında İşbirliği Anlaşması'nın yürürlüğe girmesinden duyulan memnuniyeti ifade etmiştir.

Taraflar 19 Nisan 2018 yılında İstanbul'da imzalanan 'Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nijer- Türkiye Dostluk Hastanesinin Açılması, Ortak İşletilmesi Ve Devredilmesi İle İlgili Protokol'ün 2019 yılında yürürlüğe girmesinden duydukları memnuniyeti ifade etmişlerdir.

Taraflar, sağlık alanında iki ülke arasındaki ortak çıkarlara dayalı işbirliği ilişkilerini geliştirmeye istekli olduklarını vurgulamıştır.

Türk tarafı Nijer-Türkiye Dostluk Hastanesi'nde istihdam edilecek sağlık personeli, teknik personel ve diğer personele görev ve statülerine uygun ve ücretsiz olarak Nijer Cumhuriyeti'nde çalışma izni ve vize kolaylığı sağlanmasını talep etmiştir.

Taraflar, ülkeleri arasındaki sağlık turizmini geliştirmeyi amaçlayacaktır.

Türk Tarafı, sağlık turizmi alanında "Uluslararası Sağlık Hizmetleri A.Ş." (USHAŞ) aracılığıyla Nijer ile sağlık sektöründe sonuç odaklı ve hızlandırılmış bir işbirliği süreci başlatma arzusunu ifade etmiştir.

Taraflar, dijital sağlık sistemleri alanında bilgi ve deneyim alışverişinde bulunma konusunda mutabık kalmışlardır.

VIII- EĞİTİM

Türk Tarafı, Nijer Tarafı ile eğitim alanında işbirliği içinde yürütülen faaliyetlerden ve Eğitim Alanında İşbirliği Anlaşması'nın 6 Temmuz 2018 tarihinde yürürlüğe girmesinden dolayı duyulan memnuniyeti ifade etmiş, Nijer tarafının eğitim alanında olabilecek işbirliği önerilerini değerlendirmeye hazır olduğunu belirtmiştir.

Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı ile Nijer Cumhuriyeti Yükseköğretim, Araştırma ve İnovasyon Bakanlığı arasında 2017 yılında imzalanmış olan "Yükseköğretim Alanında İşbirliğine Yönelik Mutabakat Zaptı"na dair düzenleyici unsurları içeren "Uygulama Protokolü"nü de imzalanması hususunda mutabık kalmışlardır.

Türk tarafı, Türkiye Maarif Vakfı'nın Nijer'deki faaliyetlerinin desteklenmesinden duyulan memnuniyeti ifade etmiştir.

Taraflar ayrıca, aşağıdaki alanlarda işbirliğinin geliştirilmesinde mutabık kalmışlardır:

- Karşılıklı olarak üniversiteler arasında ve eğitim alanında işbirliğini teşvik etme, öğrenci değişim programlarını destekleme, kendi mevzuatları çerçevesinde burs verme ve temin edilen burslara ilişkin tanıtım faaliyetleri düzenleme,
- Karşılıklı olarak ülkelerinde bulunan diğer tarafın üniversitelerinden mezun olan kişilerin kuracağı mezun derneklerini ve mezunlarca gerçekleştirilecek sosyal ve kültürel faaliyetleri teşvik etme,
- Diaspora kuruluşları arasında işbirliği ve tecrübe paylaşımı,
- Tarafların yurtdışında yaşayan vatandaşları, işadamları ve kurdukları STK'lar arasında ayrımcılık, hak ihlalleri ve yabancı düşmanlığına karşı ortak mücadele çalışmalarını teşvik etme.

Taraflar, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) tarafından düzenlenen "AFMEK – Afrika Mesleki Eğitim Programı" kapsamında işbirliği ve tecrübe paylaşımı gerçekleştirilmesinde mutabık kalmışlardır.

Bu kapsamda, Nijer Tarafı mesleki eğitim sunulmasına ihtiyaç duyulan alanlara ilişkin Türk Tarafına bilgi temin etmeyi taahhüt etmiştir. Türk Tarafı, Nijer Tarafının ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak ve imkanları ölçüsünde, AFMEK programı kapsamında mesleki eğitim destek taleplerini değerlendireceğini ifade etmiştir.

IX- KÜLTÜR VE TURİZM

Taraflar, her iki ülkedeki turizm talebini artırmak için gazetecilerin, medya temsilcilerinin, film ekiplerinin, tur operatörlerinin, havayolu şirketi temsilcilerinin ve kanaat önderlerinin ziyaretlerini teşvik etmeyi kabul etmiştir.

Taraflar mesleki turizm eğitimi konusunda uzman kişilerin deneyimlerinden yararlanarak bilgi alışverişinde bulunma ve işbirliği yapma hususunda mutabık kalmışlardır.

Taraflar, iki ülke arasındaki kültürel işbirliğini artırmak amacıyla, geleneksel sanatlar ve el sanatları sergileri vasıtasıyla sanat eserlerinin ve sanatçıların karşılıklı dolaşımının desteklenmesi önem arz ettiğini not etmiştir.

Taraflar, Ortak kültürel ve tarihi mirasın korunması ve restorasyonu alanlarında iş birliğini teşvik etmek ve teknik bilgi, tecrübe ve uzman değişimini desteklemek üzere anlaşmışlardır.

X- ULAŞTIRMA

Taraflar, ulusal havacılık otoritelerinin en kısa sürede bir araya gelerek, Nijer çıkışında havayolu yolcularına uygulanan vergilerde Türk Hava Yolları yolcularına yönelik indirim yapılması hususu da dahil olmak üzere, gündemdeki konuları görüşmelerinde mutabık kalmışlardır.

Türk tarafı, Türk Posta İdaresi (PTT) ile Nijer Posta İdaresi arasında e-ticaret alanında işbirliği ile e-devlet ve bilişim projelerinde ortaklık yapmaya hazır olduğunu da beyan etmiştir.

XI- GENÇLİK VE SPOR

Taraflar, “Gençlik ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşması”nın 21 Temmuz 2020 tarihinde imzalanmasında duydukları memnuniyeti ifade etmiştir.

Taraflar, söz konusu Anlaşmanın etkin bir şekilde uygulanmasını, iki ülke arasında gençlik ve spor alanlarındaki ilişkilerin güçlendirilmesini ve geliştirilmesini hedeflediklerini beyan etmiştir.

XII- TEKNİK İŞBİRLİĞİ

Taraflar iki ülke ilgili kurumları arasında belirlenecek bir program ve protokol temelinde üretim odaklı projelere öncelik verilmek kaydıyla; tarım, meslek edindirme, teknik eğitim, dezavantajlı grupların desteklenmesi ve TİKA mevzuatı çerçevesinde belirlenecek alanlarda bireysel ve kurumsal kapasitenin güçlendirilmesine yönelik proje ve programların düzenlenmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

Proje ve faaliyetlerin koordinasyonunun TİKA tarafından sağlanacağını teyit eden Taraflar, teknik işbirliği ve koordinasyonun ikili ilişkilerin geliştirilmesindeki önemini vurgulamışlardır.

***

Taraflar, Ekonomik, Ticari ve Teknik İşbirliği Karma Ekonomik Komisyonu 3. Dönem Toplantısının, Ankara’da, diplomatik yollarla kararlaştırılacak bir tarihte gerçekleştirilmesi konusunda mutabık kalmıştır.

Niamey'de ... tarihinde Türkçe ve Fransızca dillerinde iki asıl nüsha olarak ve her iki metin de eşit derecede geçerli olmak üzere düzenlenmiş ve imzalanmıştır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

**NIJER CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

.....

Murat KURUM
Çevre, Şehircilik ve İklim
Değişikliği Bakanı